

Respectful Life

Eerste balans 2016 - 2021

April 2021

Methodologie

Sinds 2016 heeft een team van de Katholieke Universiteit van Leuven (KUL) verschillende keren de belangrijkste derde landen bezocht die paardenvlees exporteren. Het team van de KUL bestaat uit professor Bert Driessen, professor Jos Van Thielen en Liesbeth Vermeulen. Zij heeft de situatie in Argentinië in 2016 en 2017 intensief bestudeerd. Bert Driessen en Jos Van Thielen zijn als onderzoekers ook lid van de onderzoeksgroep Dier&Welzijn. Ze hebben jarenlange ervaring op het vlak van welzijn en gedrag van dieren en meer bepaald in de monitoring van dieren tijdens het transport en in slachthuizen.

Het doel van hun onderzoek is om het niveau van dierenwelzijn te beoordelen, alsook de evolutie daarvan in slachthuizen, tijdens het transport en in ophaalcentra. Ze maken die beoordeling op basis van visuele observaties en door objectief meetbare parameters te analyseren (temperatuur, licht, omgevingsgeluid, vochtigheid enz.). Op die manier verkrijgen ze een zo objectief mogelijk beeld van het welzijn van de paarden. Voor de bedrijven die meermaals bezocht werden, hadden de bezoeken ook een opvolgingsfunctie; er werd dan immers gecontroleerd of de aanbevelingen van de onderzoekers wel degelijk waren geïmplementeerd.

Ter plaatse worden verschillende aspecten geobserveerd: de omstandigheden waarin de paarden moeten wachten in de verzamelcentra en paddocks, het inladen, de transportomstandigheden, het afladen, de infrastructuur van het slachthuis, de competentie en bekwaamheid van het personeel, het leiden naar de verdoevingsinstallatie, het verdoven en het slachten.

Hoewel het onderzoek gefinancierd wordt door de sector, wordt het volledig objectief en onafhankelijk uitgevoerd. Alle informatie in dit document is beschikbaar in de rapporten van de KUL (<http://www.respectfullife.com/nl/>)

Achtergrond

Het eerste bezoek van de KUL vond plaats in november 2015 in Argentinië. Het doel was om de situatie in Argentinië voor de eerste keer te analyseren, en daar ontstond ook het idee voor het project Respectful Life. Over die analyse schrijven de onderzoekers van de KUL het volgende in [hun eerste rapport](#):

- Argentinië is een groot veeteeltland waar de mensen (boeren, maar ook arbeiders die beroepsmatig met de dieren werken) zeer vaardig zijn in het houden van vee en paarden, waardoor de dieren in het algemeen vlot en rustig worden vervoerd. Paarden worden hier op grote schaal gefokt.
- Tijdens het bezoek werden in de slachthuizen geen ontoelaatbare inbreuken op het dierenwelzijn vastgesteld. De bedrijven boden hun personeel regelmatig opleidingen aan die ze nauwgezet registreerden. De documenten voor zelfcontrole werden regelmatig ingevuld en al dan niet gecorrigeerd. In ieder slachthuis was er minstens een verantwoordelijke voor het dierenwelzijn aanwezig, die was aangesteld door de leidinggevende van het slachthuis. Bovendien had het personeel van alle bezochte slachthuizen een basisopleiding gevolgd over dierenwelzijn en het omgaan met paarden.
- De trailers die werden gebruikt om de dieren te vervoeren, waren verdeeld in compartimenten en voorzien van een antislipvloer.
- De overheid, en vooral de SENASA, houdt goed de controle. De slachthuizen en het veetransport werden gecontroleerd en gecertificeerd door de SENASA. Uit het gesprek met de verantwoordelijken van de SENASA in Buenos Aires is gebleken dat dierenwelzijn bij de Argentijnse autoriteiten hoog op de agenda staat.

Geschiedenis

Jaar	Data	Land	Bezochte plekken
2016	31/10 tot 04/11	Argentinië Uruguay	- 3 slachthuizen – Lamar (AR), Clay (UY) en Sarel (UY) - 1 verzamelcentrum (AR)
2016/ 2017	November 2016 Maart 2017 Juni 2017 Oktober 2017	Argentinië Uruguay	- 3 slachthuizen – Land-L (AR), Lamar (AR) en Sarel (UY) - 23 verzamelcentra (AR en UY) - 23 transporten
2018	27/07 tot 07/08	Argentinië Uruguay	- 5 slachthuizen – Lamar (AR), Infriba (AR), Solemar (AR), Clay (UY) en Sarel (UY) - 2 verzamelcentra (AR en UY) - Vergadering met SENASA
2019	08/04 tot 12/04	Canada VS	- 2 slachthuizen – Fort Macleod (CA) en Richelieu (CA) - 2 feedlots (CA en VS) - 1 collectiepunt (CA) - 1 transport
2019	02/11 tot 08/11	Argentinië Uruguay	- 4 slachthuizen – Land-L (AR), Lamar (AR), Clay (UY) en Sarel (UY) - 3 verzamelcentra (AR en UY) - Vergadering met SENASA

AR: Argentinië, UY: Uruguay, CA: Canada, VS: Verenigde Staten

Algemene conclusies

- Het gedrag van een paard kan enkel worden begrepen en verklaard door te weten hoe het dier zijn omgeving waarneemt => Het is belangrijk om de omgeving van het paard te bestuderen tijdens de verschillende fases, en dat op een **objectieve en wetenschappelijk gevalideerde manier**.
- Tijdens ieder bezoek konden de onderzoekers rekenen op de **medewerking van de bedrijfsleider** en het personeel van de betreffende ondernemingen, en hadden ze **toegang tot alle infrastructuur**. De verantwoordelijken van de slachthuizen staan over het algemeen open voor suggesties over eventuele verbeterpunten.
- Per jaar:
 - **2016**: “In geen van de drie slachthuizen of in de verzamelplaats zijn ontoelaatbare schendingen van het dierenwelzijn vastgesteld die aan hen konden worden toegeschreven. Toch hebben de professoren van de KU Leuven enkele verbeteringen voorgesteld om de tijd voor iedere handeling in te korten (bijvoorbeeld het verplaatsen van de dieren), en om die handelingen gemakkelijker uit te voeren zodat de paarden minder stress ervaren.”
 - **2017**: Het doel van dit jaar is om de paarden een tijdje op te volgen: vanaf de verzamelplaats, tijdens het transport en tot aan hun aankomst in het slachthuis en het slachten zelf. De bedoeling is om de seizoensgebonden veranderingen (temperatuur, vochtigheid enz.) en de impact daarvan op de paarden te observeren. Drie slachthuizen werden dus 4 keer bezocht en bestudeerd, en voor ieder slachthuis werden 2 verzamelcentra en 2 transporten per kwartaal onder de loep genomen. “Ieder slachthuis dat in de studie werd betrokken, heeft wijzigingen aangebracht die aanbevolen werden tijdens het wetenschappelijk onderzoek (november 2016 - oktober 2017) en tijdens een

werkbezoek vooraf (2015). Het is een eerste stap naar een geoptimaliseerd slachtproces met het oog op dierenwelzijn en productie-efficiëntie. Ieder slachthuis beschikt over een bekwaam team ter plaatse. Slachthuispersoneel dat verantwoordelijk is voor de situatie van de levende dieren moet regelmatig opleidingen kunnen volgen; deze kwestie verdient dus bijzondere aandacht. Uit de bevindingen blijkt dat het dierenwelzijn gerespecteerd wordt en dat de betrokkenen openstaan voor de voorgestelde verbeteringen.”

- **2018:** “In Argentinië en Uruguay kunnen we spreken van een positieve evolutie wat betreft dierenwelzijn tijdens het ophalen, vervoeren en slachten van paarden. Er is meer betrokkenheid en een grotere bewustwording bij alle actoren, namelijk de slachthuizen, verzamelplaatsen, controle-instanties (Senasa) en universiteiten.”
- **2019**
 - Canada: “De dieren worden naar de boxen gebracht en daar vastgebonden, verdoofd en geslacht, wat allemaal op een correcte manier verloopt. Toch hebben de onderzoekers nog verbeterpunten voorgesteld om sneller en gemakkelijker te kunnen werken (bv. dieren verplaatsen) en om het stressniveau bij de paarden te verlagen.”
 - Zuid-Amerika: “Tijdens de opvolging van de afgelopen jaren hebben de onderzoekers/auditeurs verschillende aanpassingen en verbeteringen kunnen vaststellen, niet alleen aan de infrastructuur, maar ook aan de manier waarop de dieren worden behandeld (interactie tussen mens en dier). Het onderzoeksteam heeft kunnen vaststellen dat alle bedrijven die ze op voorhand hadden bezocht (Lamar, Sarel, Clay en Land-L), rekening hadden gehouden met tal van aanbevelingen die tijdens de vorige bezoeken waren gegeven. Bovendien hadden ze alle aangehaalde verbeterpunten aangepakt.”
- In het licht van de bezoeken van de afgelopen vier jaar en de zaken die we op locatie hebben vastgesteld, kunnen we over het algemeen stellen dat **er in Argentinië en Uruguay een duidelijke positieve evolutie heeft plaatsgevonden wat betreft dierenwelzijn tijdens het ophalen, vervoeren en slachten van paarden**. Er is meer betrokkenheid en een grotere bewustwording bij alle actoren, namelijk de slachthuizen, verzamelplaatsen, controle-instanties (Senasa) en universiteiten.

Aanbevelingen

Tijdens hun bezoeken hebben de onderzoekers van de KUL iedere keer een reeks aanbevelingen gemaakt om het welzijn van de paarden te verbeteren. Die aanbevelingen baseerden ze telkens op hun vaststellingen en ervaring op dat vlak. We duiden in het blauw aan hoe de sector heeft gereageerd op die aanbevelingen, en wat er de afgelopen vijf jaar gerealiseerd is:

- Er zijn aanbevelingen gegeven over de behandeling van gewonde dieren. Bij hun aankomst in het slachthuis moeten die dieren worden afgezonderd en onderzocht. Eventueel moet er een noodslachting gebeuren. Daarnaast is het de verantwoordelijkheid van de transporteur om vóór het inladen en vervoer te oordelen of de paarden voldoen aan de criteria voor ‘fitness to travel’. Dieren die niet geschikt zijn om getransporteerd te worden, mogen niet worden getransporteerd. Het is nog niet duidelijk voor paardenhandelaars en -transporteurs dat paarden moeten voldoen aan bepaalde voorwaarden om getransporteerd te kunnen worden. De aanwezigheid van veulens in de wachtruimtes en veekralen van het slachthuis. Noteer ook de resultaten van iedere trailer die met paarden aankomt. Het is bovendien wenselijk dat die resultaten worden gedeeld met de transporteurs en leveranciers. => Nood aan concrete richtlijnen.

Actie: een poster maken over Fitness to travel voor slachthuizen en transporteurs (2020).

- De monitoring in de slachthuizen moet worden opgevoerd door het inspectieteam voortdurend te voorzien van camerabeelden die op kritieke punten worden opgenomen. Op die manier kunnen ze de beelden willekeurig analyseren.

Actie: een camerasysteem installeren in de slachthuizen en bespreken of het onderzoeksteam van de KUL toegang krijgt tot die videobeelden (2021).

- Het lastenboek van Respectful Life moet worden verbeterd, voor de slachthuizen maar natuurlijk ook voor de verzamelcentra (“Een checklist met de eisen waaraan een verzamelplaats moet voldoen is enerzijds nuttig voor de eigenaars van de verzamelplaatsen, zodat zij zelf kunnen nagaan of hun verzamelplaats aan die eisen voldoet, en anderzijds voor de slachthuizen die willen dat de kwaliteit van de verzamelplaatsen wordt gegarandeerd”). Door een unieke checklist te gebruiken, worden eventuele discussies tussen de verschillende betrokkenen beperkt.

Actie: het lastenboek van Respectful Life aanpassen op basis van de conclusies van de onderzoekers van de KUL (2020) en een auditsysteem invoeren in samenwerking met het certificeringsbedrijf SGS (2021).

- Er moet meer betrokkenheid worden gecreëerd voor een beter bewustzijn over de manier waarop dieren worden behandeld. Het is belangrijk dat er ter plekke reeds een cultuur van dierenwelzijn heerst die door de directie en het personeel op het terrein als vanzelfsprekend wordt beschouwd en bovendien voortdurend verder wordt ontwikkeld. Daarom moet de overdracht van de dierenwelzijnscultuur in West-Europa naar de plaatselijke autoriteiten, zoals universiteiten en controle instanties, worden gestimuleerd en verdiept. Er wordt aangeraden om regelmatig opleidingen te organiseren voor transporteurs en medewerkers van het slachthuis die met levende dieren in contact komen.

Actie: de onderzoekers van de KUL onderzoeken tijdens ieder bezoek de manier van werken van het personeel dat met levende paarden omgaat. Hun vaststellingen helpen bedrijven de opleiding voor hun personeel aan te passen (2016 tot 2021). Er hebben al vergaderingen met de Argentijnse autoriteiten plaatsgevonden om dat te bespreken (2018 en 2019).

- Vervoer: de achterklep moet optimaal opengaan en de veewagens moeten worden aangepast aan de behoeften van de paarden, vooral wat betreft de hoogte van de trailer, de vloer van de vrachtwagen, de hoogte van de deur en de densiteit van de dieren => er moeten criteria worden opgesteld waaraan die opleggers moeten voldoen.

Actie: de onderzoekers van de KUL onderzoeken tijdens ieder bezoek de manier van werken van het personeel dat met levende paarden omgaat. Hun vaststellingen helpen bedrijven de opleiding voor hun personeel aan te passen (2016 tot 2021). Er hebben al vergaderingen met de Argentijnse autoriteiten plaatsgevonden om dat te bespreken (2018 en 2019).

- Minder lawaai in de slachthuizen. Een rustige omgeving is zowel voor mens als dier belangrijk. Vooral schelle geluiden, veroorzaakt door metaal dat met metaal of beton in contact komt, zijn problematisch.

Actie: in de meeste deelnemende slachthuizen is er waar nodig rubber of isolerende materialen aangebracht. Enkele slachthuizen hebben bovendien een strikte scheiding tussen de ruimte waar de levende en geslachte dieren zich bevinden. Op die manier horen de paarden die in de verdoovingsboxen aankomen geen geluiden van het slachthuis (2016 tot 2021).

- Verbeterd douchesysteem bij de paarden: een automatische douche met lage waterdruk die een fijne nevel verspreidt.

Actie: het slachthuis Sarel heeft deze suggestie toegepast. Het systeem moet als voorbeeld dienen voor de anderen (2019).

- Schuilmogelijkheden in de wachtruimte aanbieden (dat kan een overkapping zijn, maar ook bomen of struikgewas) en aandacht besteden aan de staat van de bodem. Het is belangrijk dat er beschutting is die beschermt tegen eventueel slecht weer of felle zon (bijvoorbeeld bomen in de verzamelplaatsen voor de paarden). De bodem verdient ook de nodige aandacht, want een goede doorlaatbaarheid is essentieel om water snel af te voeren en modder te vermijden.
- **Actie: verschillende slachthuizen beschikken vanaf nu over overdekte wachtruimtes, hetzij met een hard dak, hetzij met grote gewoven doeken. Daarnaast hebben ze snelgroeiende bomen geplant (2016 tot 2021).**
- De infrastructuur aanpassen: de vloer borstelen, de kleur van de vloerroosters of wanden veranderen, de verlichting optimaliseren, de daken en wanden sluiten om zonlicht op de vloer te vermijden enz.

Actie: alle bedrijven die sinds 2016 zijn bezocht, hebben de verschillende aanpassingen aan de infrastructuur aangebracht die waren aanbevolen door de onderzoekers van de KUL (2016 tot 2021).

- Goede omgang met de paarden, zonder tegenstrijdige signalen. De bestuurder moet tijdens het afladen en verplaatsen de signalen van de paarden correct interpreteren en zijn handelingen daaraan aanpassen.

Actie: zie het punt hierboven over opleidingen.